

201

14/12/24

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

TER BESLISSING

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**

Directie Infectieziektebeleid

Opgesteld door

Aan

Minister VWS

Deadline: 20 december
2024

nota

Wijziging Internationale Gezondheidsregeling 2005 (IHR)
en stand van zaken onderhandelingen pandemie-
instrument

Datum

02 december 2024

Kenmerk

3996260-1074289-IZB

Uw kenmerk

Zaaknummer

1074289

Bijlage(n)

3

1. Aanleiding

- De 77^e Wereldgezondheidsvergadering (WHA) heeft op 1 juni 2024 een pakket wijzigingen van de Internationale Gezondheidsregeling 2005 (IHR) aangenomen. De wijzigingen zijn op 19 september 2024 door de Directeur-Generaal van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) genotificeerd aan de staten die partij zijn bij de IHR.
- De notificatie is het startsein voor de reactietermijn waarbinnen partijen de wijzigingen dienen te beoordelen. Voor het Koninkrijk is deze *achttien maanden*, omdat ons land een wijziging van de IHR in 2022 tot verkorting van de reactietermijn – hangende de parlementaire procedure – heeft verworpen.
- Wanneer ons land binnen de reactietermijn de wijziging(en) niet verwerpt of een voorbehoud daarbij maakt, dan zullen zij in werking treden.
- De Minister voor Medische Zorg heeft eerder dit jaar aan de Kamer toegezegd dat in plaats van de gebruikelijke voorhangprocedure voor deze wijzigingen de uitdrukkelijke goedkeuringsprocedure gevolgd zal worden. Op dit moment worden de eerste stappen in de voorbereiding daarvan gezet.
- Met deze brief geeft u een toelichting op deze procedure. Ook geef u een toelichting op de wijzigingen zoals die door WHA77 zijn aangenomen. Ten slotte wordt in de brief de laatste stand van zaken gegeven over de onderhandelingen rondom het pandemie-instrument.

voormalig

2. Geadviseerd besluit

- Gaarne uw akkoord op verzending van de bijgesloten brief over de wijzigingen van de IHR aan de Kamer.
- Gaarne uw akkoord met het opstarten van de uitdrukkelijke goedkeuringsprocedure via een verzoek, mede namens u, van de minister van Buitenlandse Zaken aan de Rijksministerraad.
- Gaarne uw akkoord met het voornemen om de Directeur-Generaal van de WHO te melden dat ons land, hangende de uitdrukkelijke goedkeuringsprocedure, de wijzigingen verwerpt.
- Gaarne uw akkoord met het vertrouwelijk ter inzage leggen van de diplomatieke nota aan de WHO over de verwerping van de wijzigingen van de IHR uit 2022 (dit betreft dus een eerdere set wijzigingen).

3. Kernpunten

Datum
2 december 2024

Kenmerk
3996260-1074289-IZB

Inleiding

- De wijzigingen van de IHR zijn het directe gevolg van de lessen geleerd tijdens de Covid-19 pandemie. Ons Koninkrijk heeft tijdens de WHA77 uitgesproken dat het kennis had genomen van de resultaten van de onderhandelingen, maar dat het oordeel daarover aan het nieuwe kabinet en aan het parlement was, dit mede in opvolging van de motie Keijzer.
- De Directeur-Generaal van de WHO heeft deze wijzigingen op 19 september 2024 ter goedkeuring aan de partijen bij de IHR voorgelegd. Ons Koninkrijk heeft tot 19 maart 2026 om de wijzigingen te verwerpen of om daarbij een voorbehoud te maken.

Parlementaire procedure

- De voormalige Minister van Medische Zorg heeft eerder dit jaar de Kamer toegezegd dat wijzigingen op de IHR via een uitdrukkelijke goedkeuringsprocedure zullen worden voorgelegd aan de Staten-Generaal dit conform artikel 8, tweede lid, van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen (Rgv).
- Dit houdt in dat een volledige wetgevingsprocedure gevolgd zal worden. De Rijksministerraad (RMR) dient hierbij goedkeuring te geven op het starten van de procedure, waarna bij instemming de wijzigingen in de vorm van een Rijkswet inclusief memorie van toelichting aan de Raad van State (RvS) ter advisering zullen worden voorgelegd. Het Advies van de RvS zal vervolgens met het wetsvoorstel en de memorie van toelichting aan respectievelijk de Tweede en Eerste Kamer ter goedkeuring worden voorgelegd.
- Omdat de uitdrukkelijke goedkeuringsprocedure de nodige tijd in beslag zal nemen en om beide Kamers voldoende gelegenheid te geven de wijzigingen te beoordelen, is het voorstel dat het Koninkrijk de wijzigingen – hangende de procedure – verwerpt en de DG van de WHO daarover informeert.
- Indien de Staten-Generaal akkoord gaan met het voorstel van Rijkswet, of daarbij een voorbehoud wensen te maken, dan zal de WHO hierover schriftelijk op de hoogte worden gebracht, waarna het Koninkrijk aan de wijzigingen gebonden is. Wanneer de Staten-Generaal niet akkoord gaan, dan blijven de wijzigingen verworpen en treden zij niet in werking voor het Koninkrijk.
- In de brief wordt kort verwezen naar de eerder met u gedeelde kabinetsappreciatie over het EU-Raadsbesluit over de aanvaarding van de wijzigingen van de IHR.

Inhoudelijke toelichting op de IHR-wijzigingen

- In de brief en bijbehorende tabel wordt een toelichting gegeven op een de wijzigingen van de IHR.
- Meer dan de helft van de wijzigingen richten zich op de (taken van) de WHO en betreft veelal aanscherpingen van bestaande artikelen.
- Er is een aantal opvallende nieuwe toevoegingen, waaronder de definitie van een pandemische noodsituatie en een additionele taak voor de WHO bij het faciliteren van de beschikbaarheid van medische producten en waar nodig het ondersteunen van een eerlijke verdeling daarvan tijdens een crisis.

- Er zijn ook wijzigingen die gericht zijn op de staten die partij zijn bij de IHR, zoals het aanwijzen van een nationale IHR-autoriteit, het expliciet opnemen van preventie en paraatheid als basisvereisten voor surveillance en monitoring resp. bij de voorbereiding op potentiële crises.
- Het aantal nieuwe verplichtingen voor lidstaten is beperkt. Hoewel staten verwacht worden voldoende financiële middelen beschikbaar te stellen voor de nationale implementatie van de IHR zijn er geen directie financiële verplichtingen voor het Koninkrijk die volgen uit de wijzigingen.

Datum

2 december 2024

Kenmerk

3996260-1074289-IZB

Stand van zaken pandemie-instrument

- Tijdens het Commissiedebat van de Commissie Volksgezondheid van 20 november 2024 over de EU-Gezondheidsraad, heeft u toegezegd de Kamer op korte termijn te informeren over de stand van zaken over de onderhandelingen over het pandemie-instrument.
- De onderhandelingen zijn nog gaande en zullen naar verwachting niet voor de 78^e WHA van mei 2024 worden afgerond. Er is in de afgelopen maanden vooruitgang geboekt op een aantal artikelen, maar op enkele belangrijke en complexe thema's is weinig beweging zoals rondom preventie, zoönose en One Health, de financiering van het verdrag en een zogenaamd systeem voor het snel delen van genetisch materiaal en informatie over ziekmakende pathogenen alsook het eerlijk verdelen van medische producten die mede op basis daarvan ontwikkeld worden.
- De komende maanden zal verder onderhandeld worden, maar het proces kan beïnvloed worden door geopolitieke en vergelijkbare disrupties wereldwijd.
- In de brief wijst u de Kamer nogmaals erop dat er bij deze onderhandelingen geen sprake is van de overdracht van nationale bevoegdheden rondom de bestrijding van een gezondheidscrisis.

NB. Vertrouwelijke ter inzage legging diplomatieke nota IHR 2022

- In de brief geeft u tevens aan dat u de diplomatieke nota die het ministerie van Buitenlandse Zaken op 16 augustus 2023 aan de Directeur-Generaal van de WHO heeft gestuurd, vertrouwelijk alleen voor de leden ter inzage wordt gelegd bij het Centraal Informatiepunt (CIP) van uw Kamer. Deze nota betreft de kennisgeving van het Koninkrijk aan de WHO dat het de vorige wijziging van de IHR, uit 2022, verwerpt. Dit is gedaan vanwege het verzoek van de Kamer om (ook) deze wijziging via de uitdrukkelijke goedkeuringsprocedure aan de Staten-Generaal voor te leggen. Dat wetsvoorstel is momenteel in behandeling bij de Kamer.
- In december 2023 heeft het toenmalige Kamerlid Van Haga om vertrouwelijke ter inzage legging gevraagd, maar hij maakte door de verkiezingsuitslag kort daarna geen onderdeel meer uit van de Kamer. De Minister voor Medische Zorg heeft eerder dit jaar de vertrouwelijke ter inzage legging opnieuw aan de Kamer aangeboden, waarna via de griffie werd bericht dat de Kamer daar gebruik wilde maken.
- Door het intensieve parlementaire proces over de IHR-onderhandelingen gevolgd door de kabinetswisseling is de daadwerkelijke terinzagelegging uit beeld verdwenen. Om de Kamer alsnog van dienst te zijn, wordt voorgesteld de nota (Note Verbale) alsnog vertrouwelijk aan de Kamer ter inzage te leggen via de griffie.
- Openbaarmaking van diplomatieke correspondentie is niet wenselijk omdat alle diplomatieke correspondentie vertrouwelijk is. Omdat de

diplomatieke nota de IHR betreft, is het Ministerie van BZ akkoord met vertrouwelijke terinzagelegging door het Ministerie van VWS.

Datum
2 december 2024

Kenmerk
3996260-1074289-IZB

4. Toelichting

a. *Draagvlak politiek*

- Tijdens de twee Kamerdebatten over het pandemie-instrument en de wijziging van IHR, heeft de Kamer zich kritisch uitgesproken over de snelheid waarmee de onderhandelingen over beide verdragen plaatsvonden.¹ De Kamer gaf aan op de hoogte te willen gehouden worden over de ontwikkelingen.
- Met name de BBB is kritisch. Het Kamerlid Rijkers-Oosterkamp heeft u onlangs schriftelijke vragen gesteld over waarom u de gewijzigde IHR voor wil leggen aan het parlement.² Zij verwees daarbij naar de motie Keijzer, waarin de voormalige minister van Medische Zorg (MMZ) opgeroepen werd tegen eventuele wijzigingen van de IHR te stemmen.³
- De MMZ heeft in het Kamerdebat van 21 mei 2024 toegezegd om, indien er tijdens WHA77 besloten zou gaan worden over wijzigingen van de IHR, het resultaat ter kennisgeving aan te nemen en het oordeel over de wijzigingen of over het pandemie-instrument aan het nieuwe Kabinet en aan de nieuwe Kamer zou laten. Dit is ook als zodanig uitgesproken en was in lijn met een herziene motie Keijzer.⁴
- Met deze brief handelt u de toezegging aan het Kamerlid Rikkert af om de parlementaire procedure rondom de wijzigingen op de IHR toe te lichten en handelt u tevens de toezegging af zoals gedaan tijdens het debat van de Commissie Volksgezondheid op 20 november 2024 over de EU-Gezondheidsraad, om de Kamer te informeren over de gang van zaken over het pandemie-instrument.

b. *Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie*

- Over de wijziging van de IHR, maar ook over het pandemie-instrument is veel misinformatie verspreid. De wijzigingen op de IHR zouden de Directeur-Generaal van de WHO vergaande bevoegdheden geven, bijvoorbeeld rondom een vaccinatieplicht of lockdowns in tijden van crisis.
- Zoals uit de bijgesloten wijzigingen blijkt, is hiervan geen sprake. De meeste wijzigingen zijn aanscherpingen van bestaande afspraken. De WHO krijgt op een aantal gebieden een meer faciliterende rol, zoals rondom het adviseren over en de beschikbaarheid van medische producten in een crisis.

c. *Financiële en personele gevolgen*

- Eventuele financiële gevolgen van de wijzigingen van de IHR zoals die door de WHA77 zijn aangenomen, zullen aan de orde komen bij de uitdrukkelijke goedkeuringsprocedure voor de Staten-Generaal.

d. *Juridische aspecten haalbaarheid*

- N.v.t.

¹ Plenaire debatten op 10 april 2024 en 21 mei 2024.

² Kamerbrief inzake de beantwoording van feitelijke vragen over de onthouding over het WHO-pandemieverdrag en de International Health Regulations (2024Z16318), 9.12.2024.

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 25 295, nr. 2175.

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 25 295, nr. 2185.

- e. *Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)*
 - VWS intern: IZB, IZ, WJZ, RIVM; Extern: BZ (DJZ/ afd. verdragen))
- f. *Gevolgen administratieve lasten*
 - N.v.t.
- g. *Toezeggingen*
 - N.v.t.
- h. *Fraudetoets*
 - N.v.t.

Datum
2 december 2024

Kenmerk
3996260-1074289-IZB

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. Motivering

De bijgesloten Note Verbale betreft diplomatieke correspondentie tussen het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de Directeur-Generaal van de WHO en wordt derhalve vertrouwelijk aan de Kamer ter inzage gelegd om de internationale en diplomatieke belangen van de staat niet te schaden.

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.